

Strategi för forskningssamarbete och forskning inom utvecklingssamarbetet

2015 – 2021

Utrikesdepartementet

Styrelsen för internationellt
utvecklingssamarbete (Sida)
105 25 STOCKHOLM

**Strategi för forskningssamarbete och forskning inom utvecklingssamarbetet
2015 - 2021**

1 bilaga

Ärendet

Föreliggande strategi för forskningssamarbete och forskning inom utvecklingssamarbetet 2015-2021 ska styra användningen av medel som, under anslaget 1:1 Biståndsverksamhet, anslås under anslagsposten Forskningssamarbete i regleringsbrev avseende Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), samt under anslagsposten Utvecklingsforskning i regleringsbrev avseende Vetenskapsrådets verksamhet, för respektive verksamhetsår.

Verksamhet inom ramen för strategin ska bidra till stärkt forskning av hög kvalitet och relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling med fokus i första hand på låginkomstländer och -regioner. Detta uppnås genom kapacitetsuppbyggnad för forskarutbildningar och forskning i samarbetsländer och -regioner, stöd till forskning av särskild relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling, stöd till forskning som genom innovation kan bidra till fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling och stöd till utvecklingsrelevant forskning i Sverige. Vetenskapsrådet ansvarar för stödet till utvecklingsrelevant forskning i Sverige. Sida ansvarar för insatser inom övriga områden av strategin. Vetenskapsrådet och Sida ska i relevanta delar av verksamheten arbeta i enlighet med strategin.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att fastställa en strategi för forskningssamarbete och forskning inom utvecklingssamarbetet att gälla för perioden 2015 – 2021 i enlighet med *bilagan*.

Regeringen uppdrar åt Sida och Vetenskapsrådet att genomföra strategin inom sina respektive ansvarsområden.

På regeringens vägnar

Isabella Lövin

Eva Tobisson

Likalydande till
Vetenskapsrådet

Kopia till

Utrikesdepartementet - USTYR
Utrikesdepartementet - AF
Utrikesdepartementet - AME
Utrikesdepartementet - ASO
Utrikesdepartementet - EC
Utrikesdepartementet - EU
Utrikesdepartementet - FMR
Utrikesdepartementet - IH
Utrikesdepartementet - MU
Utrikesdepartementet - KOM
Utrikesdepartementet - RS
Utrikesdepartementet - SP
Socialdepartementet - EIS
Socialdepartementet - BEM
Finansdepartementet - BA
Näringsdepartementet - FIN
Utbildningsdepartementet - F
Utbildningsdepartementet - JÄM
Utbildningsdepartementet - IS
Utbildningsdepartementet - UH
Miljödepartementet - I
Miljödepartementet - MM
Landsbygdsdepartementet - EUI
Landsbygdsdepartementet - ELT
Justitiedepartementet - EMA
Kulturdepartementet - KO

Strategi för forskningssamarbete och forskning inom utvecklingssamarbetet 2015 – 2021

1. Förväntade resultat

Denna strategi styr användningen av medel som, under anslaget 1:1 Biståndsverksamhet, anslås under anslagsposten Forskningssamarbete i regleringsbrev avseende Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), samt under anslagsposten Utvecklingsforskning i regleringsbrev avseende Vetenskapsrådets verksamhet, för respektive verksamhetsår. Strategin ska gälla under perioden 2015-2021. Sidas verksamhet förväntas bidra till resultat inom områdena 1-3 i strategin, medan Vetenskapsrådets verksamhet förväntas bidra till resultat inom område 4.

Verksamhet inom ramen för strategin syftar till att bidra till stärkt forskning av hög kvalitet och relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling, med fokus i första hand på låginkomstländer och -regioner. Detta uppnås genom insatser som stärker ländernas förmåga att genomföra forskarutbildningar av hög kvalitet, samt att bedriva, kommunicera och nyttiggöra högkvalitativ forskning i kampen mot fattigdom och för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. I verksamheten ingår även insatser på global, regional och nationell nivå som specifikt syftar till att främja högkvalitativ forskning inom områden av särskild relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling i låginkomstländer, samt insatser som främjar forskning som genom innovation kan bidra till fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling. Verksamheten inkluderar också stöd till utvecklingsrelevant forskning av hög kvalitet i Sverige.

Genom samverkande och ömsesidigt stödjande insatser inom ovan nämnda områden ska Sverige bidra till att stärka forskningskapacitet och forskningsbaserad kunskap för att möta fattigdomsrelaterade problem och utmaningar i första hand i låginkomstländer. Regeringen anser att stöd till forskning inom ramen för strategin, inom samtliga discipliner, i ökad utsträckning ska vägledas av ett miljö- och klimatperspektiv för att på så sätt bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Regeringen anser också att forskningssamarbetet och stödet till forskning ska ta sin utgångspunkt i, och genomföras i enlighet med, ett tydligt jämställdhetsperspektiv, som del av en konsekvent tillämpning av ett rättighetsperspektiv.

Sidas verksamhet inom ramen för strategin förväntas bidra till följande resultat inom område 1-3:

Stärkt forskning av hög kvalitet och relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling

- 1. Med fokus på kapacitetsuppbyggnad för forskning, främst i låginkomstländer och -regioner*
- Fler samarbetsländer har kapacitet att självständigt genomföra forskarutbildningar och bedriva forskning av hög kvalitet.

- Fler kvinnor genomgår forskarutbildning och bedriver forskning.
- Stärkta förutsättningar och stärkt förmåga hos nationella och regionala forskningsaktörer att delta i internationell forskning och forskningsdialog.
- Fler samarbetsländer och regionala forskningsaktörer har kapacitet att formulera och genomföra såväl nationella som regionala forskningsstrategier.
- Fler samarbetsländer och regionala forskningsaktörer har ökad kompetens och stärkt infrastruktur för vetenskaplig kommunikation.
- Stärkt förmåga hos universitet i samarbetsländerna att kommunicera forskningsresultat som kan vara till nytta för samhällets utveckling.

2. Med fokus på global, regional och nationell forskning av relevans för låginkomstländer och -regioner

- Fler utvecklingsrelevanta forskningsresultat vid internationella och regionala forskningsorganisationer samt vid universitet i samarbetsländerna.
- Ökat genomslag för ett jämställdhetsperspektiv i forskningen.
- Resultat från relevant internationell forskning får ökat genomslag i nationell och regional forskning.
- Resultat från nationell och regional forskning får ökat genomslag i internationell forskning.

3. Med fokus på främjande av forskning som genom innovation kan bidra till fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling

- Fler kontaktytor, nätverk och samarbeten etablerade mellan aktörer från forskningsinstitutioner å ena sidan, och näringsliv, myndigheter och civilsamhälle å den andra.
- Förbättrade förutsättningar för forskare att utveckla innovativa idéer med potential att bidra till framväxandet av nya produkter och tjänster som bidrar till minskad fattigdom och ett hållbart samhälle.
- Förstärkning av universitetens roll och bidrag till innovationsprocesser och -system.

Vetenskapsrådets verksamhet inom ramen för strategin förväntas bidra till följande resultat inom område 4:

Stärkt forskning av hög kvalitet och relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling

4. Med fokus på svensk forskning av relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling i låginkomstländer

- Stärkt högkvalitativ forskning i Sverige av relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling i låginkomstländer.
- Stärkt kunskapsutbyte och samarbete mellan forskare i Sverige och forskare i låginkomstländer och lägre medelinkomstländer, med fokus på forskning av hög kvalitet och relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling.

2. Verksamhet

Regeringen anser att forskningsbaserad kunskap är en viktig grund för att bekämpa fattigdom och främja förutsättningar för en rättvis och hållbar utveckling. Stöd till forskningssamarbete och forskning bidrar till vetenskapligt baserad kritisk analys och samhällsdebatt, till en nationell, kunskapsbaserad politik för bekämpning av fattigdom i dess olika dimensioner och till hållbara samhällen. Stöd till forskningssamarbete och forskning inom ramen för strategin, med fokus i första hand på låginkomstländer, kan omfatta en rad olika tematiska områden och frågor som har hög relevans för att människor som lever i fattigdom ska kunna förbättra sin situation inom ramen för hållbara samhällen. Relevanta forskningsfrågor spänner därför över ett brett område som bland annat inkluderar mänskliga rättigheter och grupper med särskilda förutsättningar och behov, hälsa, jämställdhet, hållbart jordbruk och fiske, ägande- och nyttjanderätter till mark, miljö, klimatets påverkan, ojämlikhet, demokrati, konflikter och migration.

Forskningssamarbetet ska vara långsiktigt och omfatta fyra komplementära områden (1-4) som sammantaget bidrar till *stärkt forskning av hög kvalitet och relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling*. Stödet till forskningssamarbete och forskning ska även bidra till genomförandet av Sveriges politik för global utveckling (prop. 2002/03:122). Insatser med fokus på kapacitetsuppbyggnad för att genomföra forskarutbildningar och forskning i låginkomstländer och -regioner ska fortsatt utgöra kärnverksamheten i forskningssamarbetet, både genom vidareutveckling av befintliga samarbeten och genom möjligheten att initiera nya samarbeten i länder och regioner där Sverige har strategistyrda samarbeten (område 1). Forskningssamarbetet ska också omfatta stöd till forskning som bedöms ha särskild relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling i låginkomstländer och -regioner (område 2), samt insatser som främjar forskning som genom innovation kan bidra till fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling (område 3). Det ska även omfatta stöd till svensk högkvalitativ forskning av relevans för fattigdomsrelaterade problem och utmaningar som i första hand låginkomstländer står inför (område 4).

Forskningsbaserad kunskap, från såväl svensk som internationell forskning, ska vara en viktig utgångspunkt för omvärldsanalys och politikutformning, liksom för planering, genomförande och uppföljning av bilaterala och multilaterala insatser inom utvecklingssamarbetet och för genomförandet av Sveriges politik för global utveckling.

För samtliga beslut om insatser inom ramen för strategin ska vetenskaplig kvalitet vara ett avgörande kriterium. Det utvecklingsmässiga relevanskriteriet, i enlighet med målet för utgiftsområdet, ska samtidigt vara tydligt vägledande. Forskningssamarbetet ska genomföras på ett sätt som främjar kommunikation, samarbete och samfinansiering med andra givare och forskningsfinansiärer och med aktörer i samarbetsländerna, inom EU och internationellt samt i Sverige. Verksamheten ska följa internationellt vedertagna riktlinjer för forskningsetik, vara fritt från alla former av diskriminering, främja jämbördiga forskningsrelationer och i övrigt bedrivs i enlighet med god vetenskaplig praxis. Ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra samtliga insatser, både vad gäller verksamhetens innehåll och medverkande aktörer.

Forskningssamarbetet ska verka för att den intellektuella friheten och friheten att inhämta och sprida kunskap respekteras. Risktagande måste alltid ses som en del i forskningens och

forskningssamarbetets villkor, bland annat då långt ifrån all forskning genererar direkt tillämpbara resultat.

Sidas insatser (områdena 1-3) ska genomföras i länder och regioner där Sverige har strategistyrkt samarbete, samt på global nivå vad gäller forskning av särskild relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling. Sida kan engagera universitet, institutioner och forskare i Sverige inom de områden i strategin som myndigheten ansvarar för.

Vetenskapsrådets insatser (område 4) ska bidra till att stärka utvecklingsforskningen i Sverige, både genom stöd till individuella forskare och till kunskapsutbyte och initiering av samarbeten mellan forskare i Sverige och forskare i låginkomstländer och lägre medelinkomstländer.

Synergier mellan olika verksamhetsområden och nivåer av forskningsstöd inom strategins områden ska främjas. Komplementaritet och synergier ska sökas mellan insatser som genomförs av Sida respektive Vetenskapsrådet inom ramen för strategin, mellan denna strategi och andra tematiska och geografiska strategier och med övrigt stöd till forskning inom utvecklingssamarbetet, samt mellan Sida, Vetenskapsrådet och andra forskningsråd, forskningsaktörer och forskningsfinansiärer.

Stärkt forskning av hög kvalitet och relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling

1. Med fokus på kapacitetsuppbyggnad för forskning, främst i låginkomstländer och -regioner

Stöd till forskning och analys bidrar till uppbyggnad av inhemsk kapacitet vilket är en långsiktigt uthållig väg för att stärka ansvaret för och ägarskapet av det egna landets utveckling.

Verksamheten inom området syftar därför till att långsiktigt stärka kapaciteten och förmågan hos forskningsaktörer i främst låginkomstländer och –regioner att identifiera angelägna områden för forskning, samt att allokera resurser till, planera, genomföra, använda och tillgängliggöra forskning för samhällets utveckling. Detta kan ske genom stöd till utveckling av hållbara forskningssystem, forskningskapacitet och infrastruktur (såsom laboratorier, ICT och bibliotek), som grund för att bedriva högre utbildning, forskarutbildningar och forskning av god kvalitet i attraktiva och hållbara miljöer, att kvalitetssäkra, utlysa, utvärdera och kommunicera forskning och att delta i, använda och anpassa internationell forskning till det egna landets eller den egna regionens behov och utmaningar.

Stärkt forskningskapacitet ska ses som den samlade effekten av utveckling inom olika delar och nivåer av ett forskningssystem. Insatser ska därför bidra till uppbyggnad av institutionell och därmed även individuell forskningskapacitet. Behovet att öka kvinnors tillgång till forskarutbildning och möjligheter att bedriva forskning ska uppmärksammas. Insatser kan även bidra till uppbyggnad av nationell kapacitet för forskning genom att stärka eller stimulera inrättande av forskningsråd som kan kvalitetssäkra och etiskt granska forskning samt mobilisera, fördela, utvärdera och följa upp forskningsfinansiering. Vidare kan stöd ges till utformning av forskningspolitik och forskningsstrategier, samt till uppbyggnad av regionala mekanismer för forskningsfinansiering, koordinering av forskning, kunskapsinhämtning och kunskapsspridning.

2. Med fokus på global, regional och nationell forskning av relevans för låginkomstländer och -regioner

Verksamheten inom området ska bidra till att öka den forskningsbaserade kunskapen med tyngdpunkt på frågor och förhållanden av särskild relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling i låginkomstländer. Det är viktigt att rikta resurser mot eftersatta områden för forskning där kunskapsbehovet för att möta komplexa utvecklingsutmaningar är stort, inklusive ur ett miljö-, klimat- och jämställdhetsperspektiv. Forskningsinstitutioner och forskare ska, med utgångspunkt i bland annat nationella och regionala policyer och utvecklingsplaner, liksom i internationella och globala åtaganden, stärka förmågan att identifiera och formulera samhällsrelevanta forskningsfrågor.

Forskning av särskild relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling kan främjas genom stöd till regionala och internationella forskningsinstitutioner och nätverk inom olika tematiska områden (till exempel miljö, klimat, jordbruk, energi, handel och hälsa). I området kan även ingå stöd till EU-program med fokus på forskning och forskningssamarbete av relevans för fattigdomens olika dimensioner, främst i låginkomstländer.

I och med att forskningskapaciteten successivt har stärkts i allt fler låginkomstländer och det nationella ägarskapet av forskningsagendan stärks har fler länder idag förutsättningar att bidra till forskningsbaserad kunskap för att möta utmaningar som de står inför. Därför kan stöd till forskning i ökad grad även inriktas på universitet i samarbetsländerna, utöver stöd till regionala och globala forskningsaktörer.

Samverkan mellan internationella, regionala och nationella forskningsutövare är viktig (inkl. forskningsutbyte mellan forskare i utvecklingsländer), både för goda forskningsresultat (inkl. resultat från komparativ forskning), för ökad spridning och användning av forskningsresultat och för utveckling av forskningskapacitet (område 1). Resultat från forskning som har relevans för låginkomstländer är också en viktig kunskapsbas för det svenska utvecklingssamarbetet i sin helhet.

3. Med fokus på främjande av forskning som genom innovation kan bidra till fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling

Tekniska och sociala innovationer har potential att bidra till hållbara förbättringar i livsvillkoren för människor som lever i fattigdom och utsatthet. Verksamheten inom området ska bidra till att stärka forskningens roll som en drivkraft i utvecklingen genom att stimulera kommunikation och samverkan mellan forskningsinstitutioner, näringsliv, beslutsfattare och civilsamhälle, inklusive samverkan med berörda aktörer och grupper i ett land, bland annat kring specifika utmaningar och problem som de har att hantera. Genom stöd till innovationssystem kan forskningsresultat i ökad grad nyttiggöras genom att bidra till lösningar på fattigdomsrelaterade utmaningar och problem. Forskningens bidrag till innovation kan handla om att finna former för att anpassa och applicera befintlig och ny kunskap till förhållanden och behov i låginkomstländer. Vidare kan utvecklingsrelaterad innovationsforskning bidra till att stärka länders innovationssystem.

Stöd till samverkan mellan forskningsverksamhet och tillämpning förutsätter ett system där exempelvis produktutveckling och spridningen av innovationer har stöd i en institutionell struktur med fungerande upphovsrättslagar och annan stödjande infrastruktur. Stöd till forskning som förväntas leda till innovationer med potential att bidra till minskad fattigdom och hållbar utveckling ska föregås av en bedömning av de potentiella användarnas behov och intresse.

Stöd till ökad tillämpning av forskning kan knytas till insatser för forskningssamarbeten inom olika tematiska områden på bilateral, regional och global nivå, samt till insatser som genomförs inom andra delar av utvecklingssamarbetet.

4. Med fokus på svensk forskning av relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling i låginkomstländer

Verksamheten inom området syftar till att stärka svensk forskning av hög kvalitet och relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling i låginkomstländer. Erfarna forskare inom utvecklingsforskning i Sverige bidrar till den globala kunskapen om fattigdomens orsaker, konsekvenser och möjliga lösningar, och till kunskap om huruvida samhällseliga utmaningar hanteras på ett hållbart sätt i låginkomstländer och -regioner. Kunskapsutbyte och samarbete mellan forskare i Sverige och forskare i låginkomstländer och lägre medelinkomstländer är viktigt för att kunna vidmakthålla en internationellt konkurrensmässig svensk forskningskompetens inom utvecklingsforskning.

Vetenskapsrådet ska bidra till förväntade resultat inom området genom att ansvara för utlysning, beredning, bedömning, uppföljning och redovisning av stöd till svensk utvecklingsforskning av relevans för låginkomstländer, och projektbidrag för initiering av samarbeten och kunskapsutbyte mellan forskare i Sverige och forskare i låginkomstländer och lägre medelinkomstländer (Swedish Research Links).¹

3. Uppföljning

Regeringens riktlinjer för resultatstrategier inom Sveriges internationella bistånd ska tillämpas för uppföljningen av Sidas verksamhet inom områdena 1-3 i strategin. Vetenskapsrådet ska rapportera verksamhet inom strategins område 4 i myndighetens årsredovisning och i enlighet med Utbildningsdepartementets och Utrikesdepartementets regleringsbrev avseende Vetenskapsrådet.

I enlighet med riktlinjerna för resultatstrategier ska Sida och Vetenskapsrådet tillsammans delta i samråd kring genomförandet av strategin, i syfte att främja dialog, erfarenhetsutbyte och synergier mellan respektive myndighets insatser. Sida och Vetenskapsrådet ska därutöver föra en dialog kring genomförandet av strategin som grund för ett samordnat och samstämmigt agerande.

¹ I enlighet med OECD/DAC:s klassificering av länder

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

103 39 Stockholm

Tel: 08-405 10 00, Webb: www.ud.se

Omslag: UD-KOM, Tryck: Elanders Grafisk Service 2015

Artikelnr: UD 15.014